

Mucjisooyinka Geela

Abdullahi Abdirahman Ali

MUCJISOOYINKA GEELA

Qoraaga buugga: ABDULLAAHI ABDIRAHMAN ALI

kala xiriir: Number: +252907665301

Email: Abdullahiabdirahmanali5301@gmail.com

ABDULLAAHI ABDIRAHMAN ALI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Mucjisooyinka geela Iyo Qur'aanka Maxaa ka dhexeeye??

Waa maxay Macnaha wayn ee ku jira in Ilaahay
SWC tusaale u soo qaato Abuurka Geela.

Allah waxa uu yiri: {أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبْلِ كَيْفَ خُلِقَتْ}

"Miyeydaan arkeen Geela sida aanu u
abuurnay?

waa su'aal Geel dhaqatada Geela taqaana la
waydiinaayo , waayo dadka iyagu aan arkinba isla
markaana aanu Deegaankooda ku noolayni
su'aashan kama jawaabi karaan, Dunida aan maanta
joogno inteeda badana Geela lagama yaqaano, bal
waxa aad waydiisaa Muslimka u dhashay dalka
Shiinaha in uu Geel arkay ama uu maqlay, waxa laga
yabaa in uu Sawir ahaan arkay ama ku maqlay in
uu ku nool yahay dhulalkaas kale sida dhulka
Carabta, lakiin aqoon kale oo uu u leeyahay ma
jirto, sidaas awgeed Aayadani isaga macno wayn iyo
saamayn oo uu ku cibro qaato u samayn mayso.

Hordhac

Malaha hadii laga eego dhanka Abuurka Deegaanka iyo dabeecada nolosha Geela waxa ay ahayd Qoraalkan oo kale in uu qoro Nin markaasi Geeljire ama Qawsaar soo ahaa n jiray sida Rag aan maanta garanayo, balse anigu kaliya waxa aan rabaa in aan waxyar ka idhaahdo dhanka Xikmadda aan isleeyahay Ilahay danta uu ka lahaa in uu Geela ku soo qaato Quraanka.

ASalka geela

Horta asliyanba waxa laysku raacsan yahay in Xayawaanka Geelu uu ka soo farcamay Dhulka lama degaanka Saxaraha Carbeed, waxaana la odhan karaa malaha Somalida lafteeda ayaa Farac iyo Isir ku leh Dhulkaasi uu Geelu ka soo farcamay.

UJEEDADA QORAALKA

Dunidu intii ay soo jirtay iyo wacyiga aynu hada ku jirnaba waxa laysla qirsan yahay in Dadku waxa ay dhaqdaan ama caado iyo Isir ay u leeyhiin hadii aad amaanto ama aad Munaasabadaha iyo meelaha

dadku isugu yimadaan aad kaga sheekayso in ay dadkaasi haday ugu yar tahay kuu dhag raaricinayaan.

Nin Madax ah ama Boqor ah oo Magacaaga iyo Tariikh aad leedahay meel fagaare ah ka sheega , ama Buug uu qoray kugu soo qaata maxaad u arki lahayd? bal ka waran marka Ilaahay SWT uu Waxyigii iyo Quraankii kolba soo degaayey ku sheego Neefkii Geela ahaa ee aad markaasi noloshaada oo dhan aad ku maaraynaysay isla markaana aad jeclayd Dhaqankaagana ahaa.

قال الله تعالى (أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ {17} وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ {18} وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ {19} وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ {20})

Abuurka Samada , Buuraha iyo Dhulka layaabkooda iyo ku cibro qaadashadooda ayaa Ilahay SWC waxa uu ka horaysiiyey Dhaadashada iyo u fiirsiga abuurka Geela, taasi waxa ay ku tusinaysaa misaalka iyo tusalayaasha waawayn ee la garab dhigay in Geelo yahay Xigmad garashadiisa ku duugani ay ilaa Qiyaamaha ina hortaag naanayso..

Hadaba maxay ayay kula tahay in Xoola dhaqatadii Geela iyo Geeljirayaashii Carbeed ee wakhtigaasi noolaa sida ay Quraanka u arkayaan?, ma dhici kartaaba in Geeljire farabadani uu wakhtigaasi Nabi Muxamed SCW ku rumeeyey oo Islaamnimada

ku qaatay kuna taageeray kaliya in Neefkisaa Geela
ah lagu sheegay Quraanka iyada oo
laga horaysiiyey Samadii (cirka) iyo Dhulkii sida
Aayada ka muuqata?

Carabtuna Geela waxa ay u jeclayd sida Somalida,
bal waxaa la oran karaa wayba ka sii jeclaayeen.
Geelu soomaalida meel aad u wayn ayuu kaga
yaalaa, oo waa laf dhabarka xoolahooda iyo
dhaqaalahooda.

Waxa ayna ka jecelyihiin xoola kasta oo dunida
yaala sidaas darteed ayay geela u kala dhici jireen
oo ay xatooyada iyo dhicidda geela aysan u aqoonba
inay tahay tuuganimo iyo xaaraan.

Sidoo kale Soomaalidu geela Sida ay u jeclaayeen
waxa aan ka garan karnaa suugaantooda sida uu
uga buuxo, taasoo ina tusaysa in soomaalida iyo
geelu isku lamaanaayeen. Sida: **“Nimaan geel
lahayn lama ammaanayne”**

laakiin Carabtu waa ay ka sii jeclaayeen geela
soomaalida sababta oo ah waa uu uga munaafacaad
badan yahay sidan ay Somalidu u dhaqato.

Somalidu Geela waa ay Maasha Caanihiisa,
Magtana waa ay iskaga bixisaa, waanay ku faanta oo
Reerba Reerka uu ka Geel badan yahay waxa ay ka
dhigneyd in uu ka Nasabsan yahay, laakiin Carabta
waxaa u dheeraa Geela Dagaalkana waa ay ku gali
jirtey, sida Fardahana waa ay u fuuli jireen.

Hadaba madamaa ay jirtay Dhago adkaan Carabtii wakhtigaasi Geelayda ahayd, Nabiguna CSW uu ka soo jeeday Dhulkaasi Geela xoogga looga jecel yahay, waxa ay noqotay in Ilahay SWC in uu ku soo qaato Munaasabad iyo dhiiri galina ay u noqoto dadkii Geela dhaqanaayey in ay Quraanka tageeraan madamaa Waxyiga soo degayaa waxbadan oo amaana u soo jeediyey Geeloodii ay dhaqanayeen runa ahayd.

- Geela mucjisooyinka ku duugan darteed ayuu Ilaahay ugu xusay quraankiisa isagoo ka horraysiiyey mucjisooyinka ku jira samawaatka, buuraha iyo dhulkaba, wuxuuna yiri:

قال الله تعالى (أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ)

"Miyeydaan eegayn geela iyo sida loo abuuray"

- Hadaba abuurida geela waxa ku jira **mucjisooyin fara badan**, oo aan halkan lagu soo koobi Karin, waxa aan ka sheegi doonnaa insha Allaah qayb kamid ah:

Mucjisooyinka Geela:-

- **Indhaha geela:** isha geelu waxa ay leedahay baalal badan oo u saamaxaya in uu isku xidho indhaha xilliga dabaysha iyo siigadu(boorka) ay dhacayso ayadoo hadana arkaysa ilayska iyo iftiinka, waa sida muraayadaha indhaha oo kale.

- **Sanka geela:** Geelu waxa uu leeyahay laba san oo waawayn oo xidhmi kara xilliga dabayshu dhacayso, waxa sanku ugu jira warshad qaboojisa hawada kulul sido kalena kulaylisa hawada qabow, si hawada ay qaadanayso ay u noqoto mid isu dheeli tiran markasta.

Sidoo kale geelu sanku waxa uu ku uriyaa dhirta, roobka iyo goobta ay joogaan walaalihiis.

- **Afka geela:** afka geelu waxa uu leeyahay laba dibnood, tan sare way kala jeexantahay si ay u cunto dhirta qodxaanta leh.

- **Dhagaha geela:** geelu waxa uu leeyahay dhago yaryar oo soo taagan, waana kuwa jilicsan oo laabmi kara, waxayna hoosta ku leeyihiin dhogor badan oo ka celinaysa in boodhku soo galo dhegta.

• **Qoorta geela:** geelu qoor dheer ayuu leeyahay si uu u cuno dhirta xaga hoose ka baxda iyo kuwa sareba, sido kale qoorta dheer waxa ay ka caawisa in uu si fudud u kaco xilliga miisaanka culus lagu raro.

• **Hunguriga geela:** hungurigiisu waa mid burburiya dhirta noocyadeeda kala duwan, kaa soo ridqaya (Calalinaya) cuntada kadibna u gudbiya caloosha ayadoo jilicsan.

• **Cagaha geela:** geela cagtiisu waa sida kabta oo kale wuxuu ku socdaa ciida jilicsan ee saxaraha, ciida adag, qururuxa iyo buuraha dhagxaanta malaasan leh. oo waxa ay carabtii hore ku maahmaahi jireen "الإبل سفينة الصحراء" oo Macnaheedu tahay "geelu waa doonta saxaraha".

• **Lugaha geela:** lugaha geelu waa kuwo aad u dhaadheer, waxa ayna ka caawinaysaa in uu ka sar maro ama uu ka fogaado kulaylka dhulka iyo si ay u fududaato socodkiisu.

• **Socodka geela:** geelu waxa uu hal mar wada qaadaa lugta midig iyo gacanta midig, lugta bidix iyo cagta bidix halka xayawaanada kale ay u socdaan qaab talantaaliya, sababtuna waa in miisaanka culus ee uu xanbaaro aanu u dheelmiyin.

• **Meelaha uu ku fadhiisto:** geelu waxa uu ku fadhiista goobo ku yaala lavada gacmood, labada lugood iyo shafka oo aad u adag, sababtuna waa in uu fadhiisan karo dhulka kulul.

• **Dhogorta geela:** geelu dhogortiisu waxay ka caawisaa in ay ka ilaaliso falaadhaha ilayska qorraxda xilliga xagaaga iyo qabowga xilliga jiilaalka.

• **Haragga geela:** Geela haragiisu waa mid adag oo qaniinyada cayayaanku aanay dhib wayn u gaysanayn.

• **Kuruska geela:** geelu waxa uu leeyahay kurus ka samaysan dux, taasoo u saamaxda inuu soomanaan karo mudo aad u dheer isagoo duxdaas u badasha biyo iyo cunto uu cuno.

• **Dibka geela:** geelu dibkiisu waxa uu leeyahay dhogor, wuxuuna isaga difaaca cayayaanka iyo ciida dhibaataada u gaysata marka uu fadhiisto.

• **Doonta Saxaraha:** geelu waxa uu ku noolaan karaa dhulka saxaraha ah ee lama dagaanka ah isagoo ku dul socon kara ciida badan ee misena kulul ama tamuuxda saxaraha halka xayawaanada kale ay ka dagayaan.

• **Dhereerka geela:** Geelu waxa uu awoodaa in uu cuno geedaha qodxaha leh, ayada oo wax dhibaato ah qodaxdaas gaaarsiineyn caloosha geela iyo mindhiciradiisa maxaa yeelay, dhereerka geela waa sida aashito ama aysiid (acid) oo kale oo waxa uu dhalaalinayaa (jilcinayaa) qodaxda, markaas ayey qodaxdu u gudbaysaa hoos iyadoo u jilicsan sida rootiga ama cajiinka oo kale. Tusaale ahaan aniga waxa aan in badan arkay geel daaqaya geed loo yaqaan geed yahuud. Sidaas darteed, ayey reer Miyigu (baadiyuhu) marka ay qodax ka muddo gacanta ama lugta u soo qaadan jireen dhereerka geela kadibna ay saaraan barta ay ka mudday qodaxdaas kadibna waa ay dhalaashaa.

• **Heerkulka geela:** Geelu waxa uu awoodaa in uu bedelo heerkulkiisa oo kor ayaa uu qaadaa marka uu joogo dhul qabow oo uu barafka da'ayo, marna heerkulkiisa waa uu yareeyaa waana marka uu joogo dhul saxarra ah oo heerkulkiisu aad uu u sareeyo.

• **Manaaficda Geela:** Geela waa la cuni karaa cadkiisa (hibkiisa), oo waa la cabi karaa caanihiisa iyo kaadidiisaba waxaana loo cabaa daawo ahaan, haraggiisa waa laga manaafacasan karaa, saaladiisuna waaba dawo la isku cilaajiyo oo lagu daweyo cudurro oo uu ka mid yahay cudurka canbaarta iwm.

• **isku daaweynta caanaha iyo kaadida geela:**
waxaa ku sugan saxiixaynka {bukhaari iyo muslim} xadiis uu warinayo saxaabiga anas bin malik RC oo waxa uu yiri “ qowm koox ah ayaa nabiga scw madiina ugu yimid, Markaas ayey magaaladii madiina la qabsan waayeen illaa ay ku xanuunsadeen,
Kadib ayaa uu nabigu scw amray in ay geel sadaqo ahaa oo meel ku xaraysnaa ay caanihiisa iyo kaadidiisa cabaan, sidii bayna sameeyeen illaa ay

ka caafimadeen kana cayilleen” bukhaari {6804} iyo muslim{ 1671}

- **Geelu** waa diyada kaliya marka xoolaha laga hadlayo laga bixin karo qof la dilay ama marka cid nabar la gaarsiiyey loo simayo nabarkaas waxaa lagu simaa geel nin ama gabadh kuu doonaba ha ahaadee.

DHAMMAAD